

برای ورود به ماه شریف
ذی الحجه آماده شده اید؟

«۶»

نقش و جایگاه حج در
تحقق همگرایی اسلامی

«۴»

سالروز شهادت
امام جواد الائمه (ع) تسلیت باد

«۱۱»

شماره
۱۷

معنویت
هم اندیشی
اتحاد اسلامی

نشریه خبری تحلیلی
بعثه مقام معظم رهبری
شنبه ۱۳ مهر ۱۳۹۲
۲۹ ذی القعدة ۱۴۳۴
OCTOBER 5, 2013

ZAER NEWSPAPER

اعمال

مقام معظم رهبری

یک دسته کارها هم هست که مال دل خود شماست، مربوط به دل خودتان است، مربوط به شخص خودتان است؛ باید ذخیره بگیرید. ما در این دنیا آلوده هستیم به مادیات، به انگیزه‌ها، به وسوسه‌ها. اگر بخواهیم با همین وضعیت از این مرزی که اسمش مرز مرگ است، عبور کنیم، وای به حال ماست. باید خودمان را پاکیزه کنیم.

رئیس ستاد مکه تشریح کرد:

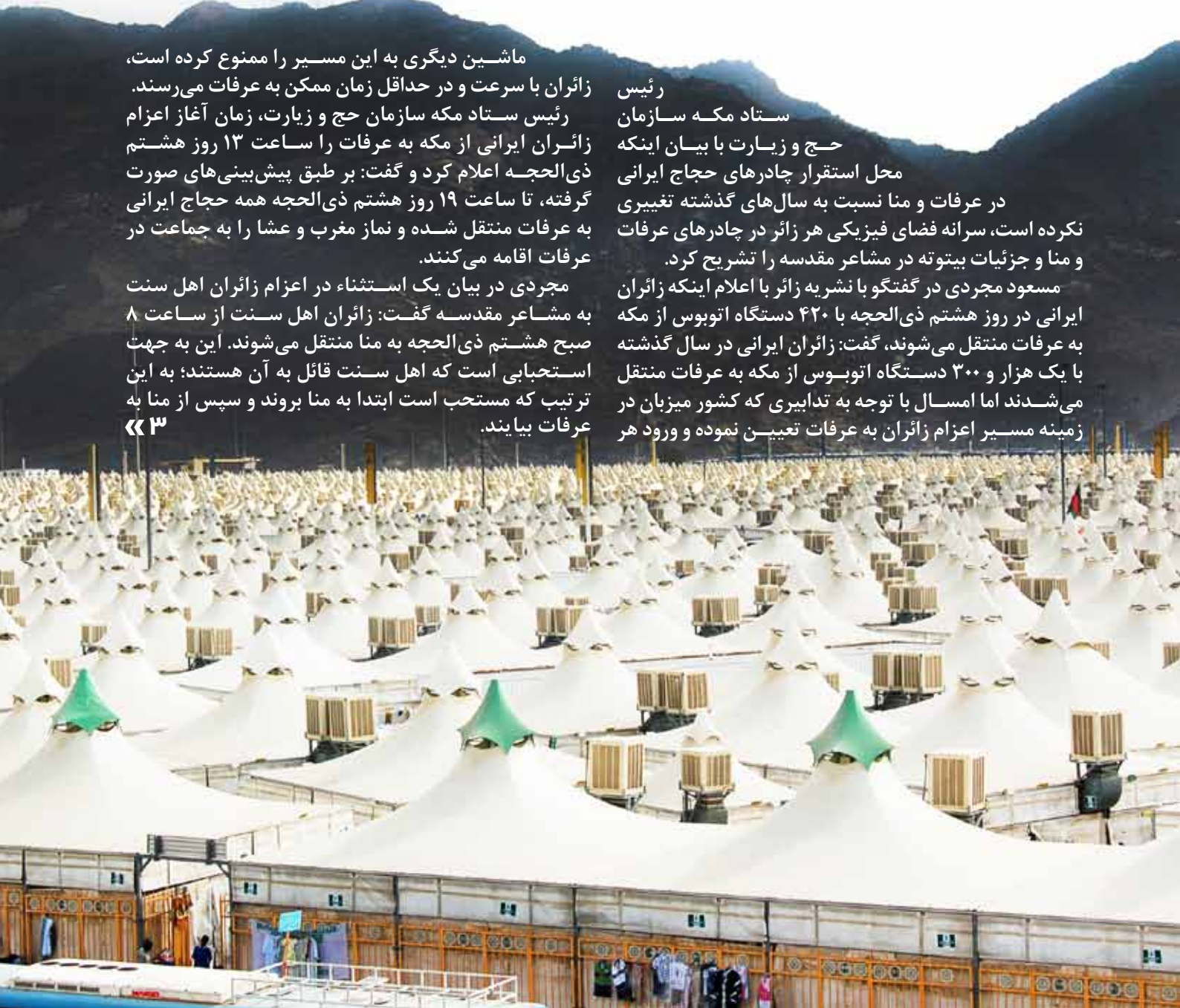
جزئیات استقرار چادرهای حجاج ایرانی در عرفات و منا

ماشین دیگری به این مسیر را ممنوع کرده است، زائران با سرعت و در حداقل زمان ممکن به عرفات می‌رسند. رئیس ستاد مکه سازمان حج و زیارت، زمان آغاز اعزام زائران ایرانی از مکه به عرفات را ساعت ۱۳ روز هشتم ذی الحجه اعلام کرد و گفت: بر طبق پیش‌بینی‌های صورت گرفته، تا ساعت ۱۹ روز هشتم ذی الحجه همه حجاج ایرانی به عرفات منتقل شده و نماز مغرب و عشا را به جماعت در عرفات اقامه می‌کنند.

مجردی در بیان یک استثناء در اعزام زائران اهل سنت به مشاعر مقدسه گفت: زائران اهل سنت از ساعت ۸ صبح هشتم ذی الحجه به منا منتقل می‌شوند. این به جهت استحبابی است که اهل سنت قائل به آن هستند؛ به این ترتیب که مستحب است ابتدا به منا بروند و سپس از منا به عرفات بیایند.

«۳»

رئیس ستاد مکه سازمان حج و زیارت با بیان اینکه محل استقرار چادرهای حجاج ایرانی در عرفات و منا نسبت به سال‌های گذشته تغییری نکرده است، سرانه فضای فیزیکی هر زائر در چادرهای عرفات و منا و جزئیات بیتوته در مشاعر مقدسه را تشریح کرد. مسعود مجردی در گفتگو با نشریه زائر با اعلام اینکه زائران ایرانی در روز هشتم ذی الحجه با ۴۲۰ دستگاه اتوبوس از مکه به عرفات منتقل می‌شوند، گفت: زائران ایرانی در سال گذشته با یک هزار و ۳۰۰ دستگاه اتوبوس از مکه به عرفات منتقل می‌شدند اما امسال با توجه به تدابیری که کشور میزبان در زمینه مسیر اعزام زائران به عرفات تعیین نموده و ورود هر

به ذی الحجّه، ماه «صاحب حج» نزدیک می شویم. ماهی که در آن، پروردگار متعال، توفیقی بزرگ را شامل حال بندگانی خاص نموده است تا مجال حضور در سرزمین وحی و حج گذاری را داشته باشند. این نعمت آن چنان عظیم است که می طلبد در باره شکر گذاری آن بازاندیشی کنیم.

معنی «شکر» این است که انسان از فردی که به او خیری رسانده است، قدردانی کند. آیا معنی «شکر خدا» فقط همین است که بگوئیم «الهی شکر»؟ نه، اشتباه است. «الهی شکر»، صیغه شکر است نه خود شکر. خود شکر، چیز دیگری است. معنی دقیق تر شکر؛ قدردانی، اندازه شناسی و حق شناسی است.

بنده اگر بخواهد شاکر باشد، باید قدر نعمتهای خدا را بداند، یعنی بداند که هر نعمتی، برای چه هدف و منظوری است و در همان مورد مصرف کند.

در تعریف «شکر» چنین گفته اند: «به کار بردن شئیء در راهی که به خاطر آن آفریده شده». شکر واقعی این است که هر نعمتی را به درستی در مسیر خودش استفاده کنیم.

بنابراین لازم است شکر گذاری، در وهله نخست، شناخت راه درست استفاده از یک نعمت است و نمی توان انتظار داشت صرفاً با بیان «خدا را شکر» حق شکر گذاری ادا شده باشد. لذا از ما خواسته اند که زیارت مان و حج گزاری مان، با معرفت و شناخت باشد تا بتوانیم مراتب شکر خداوند را، نه صرفاً در حرف، بلکه در عمل به جای آوریم.

می توان با مراجعه به آثار و مکتوبات موجود در باره حج، به ویژه نوشتارهای علمواندیشمندان مسلمان و نیز خواندن و تأمل در کتاب های دعا و تفسیر قرآن تا اندازه زیادی، درک و بصیرت خود را نسبت به فلسفه حج توسعه داد و بدین ترتیب گام مقدماتی را برای شکر این نعمت عظیم، به درستی برداشت.

صادرات محصولات پتروشیمی به حدود ۵ میلیارد دلار رسید از مجموع صادرات غیر نفتی در ۶ ماه نخست سال جاری، ۳ میلیارد و ۳۸۵ میلیون دلار به میعانات گازی، ۴ میلیارد و ۸۴۱ میلیون دلار به محصولات پتروشیمی و ۹ میلیارد و ۷۴۶ میلیون دلار به سایر کالاها اختصاص داشته است.

رئیس ستاد مکه سازمان حج و زیارت تشریح کرد:

جزئیات استقرار چادرهای حجاج ایرانی در عرفات و منا

ادامه از صفحه اول

◆ لغو اسکان استانی زائران در چادرهای عرفات و منا

وی درباره جزئیات نحوه استقرار زائران ایرانی در چادرهای عرفات و منا گفت: همه ساله، اسکان و بیتوته زائران ایرانی در عرفات و منا، استانی بود اما امسال مجموعه‌ای شده است. یعنی به جای آنکه همه زائران یک استان در چادرهای مجاور یکدیگر مستقر شوند، زائرانی که در مکه در یک مجموعه اسکان دارند، در عرفات و منا نیز در چادرهای کنار هم بیتوته می کنند. رئیس ستاد مکه سازمان حج و زیارت افزود: مدیران اقامتگاه‌های زائران ایرانی در مکه، در چادرهای منا و عرفات نیز خدمات پذیرایی را به زائران ارائه می کنند.

◆ تعداد خیمه‌های محل استقرار زائران در عرفات

مجردی با بیان اینکه زائران کشورمان در عرفات در ۶ هزار و ۴۰۰ خیمه استقرار پیدا می کنند، گفت: در هر خیمه در عرفات، ۱۰ زائر و در هر چادر در منا ۱۴ زائر اسکان پیدا می کنند.

فضای چادرها در عرفات برابر ۱۳،۵ مترمربع و در منا برابر ۱۶ مترمربع است بنابراین فضای چادرها در عرفات مقداری کمتر از منا است.

◆ کدام زائران در مزدلفه، وقوف اضطراری می کنند

رئیس ستاد مکه سازمان حج و زیارت افزود: زائران در روز نهم ذی الحجّه در عرفات هستند و شب دهم ذی الحجّه به مشعرالحرام می روند. خانم‌ها، افراد مسن و مضطرب پس از وقوف اضطراری در مزدلفه، به منا می روند و بقیه در مزدلفه بیتوته می کنند. زائران برای بیتوته در مشعرالحرام باید زیراندازهایی که در ایران در اختیارشان قرار داده شده را همراه داشته باشند.

◆ ابراز امیدواری برای رفع نواقص سرویس‌های بهداشتی در مزدلفه

رئیس ستاد مکه سازمان حج و زیارت همچنین ابراز امیدواری کرد که نواقص مشعرالحرام به لحاظ استفاده از سرویس‌های بهداشتی مناسب رفع شود و زائران با آسودگی بیشتر بتوانند بیتوته در مزدلفه را تجربه کنند.

گردهمایی یاوران حجاج در مدینه برگزار شد

یاوران حجاج؛ بازوی روحانی و مدیر کاروان در موسم حج

گردهمایی یاوران حجاج با حضور مهمانان ضیوف الرحمن که داوطلبانه، مسئولیت خادمی زائران خانه خدا را پذیرفته اند، در محل سالن اجتماعات بعثه مقام معظم رهبری در مدینه منوره برگزار شد.

می شود که این مدل خود یک شیوه توزیع اطلاعات است و به شکل هرمی می توان اطلاعات را بین زائران توزیع کرد.

معاون فرهنگی بعثه مقام معظم رهبری با بیان اینکه یاوران حجاج در کاروان به عنوان سرگروه انجام وظیفه می کنند، کارکردهای آموزشی، اطلاع رسانی، کمک در مدیریت عملیات حج و همیاری در فعالیت‌های فرهنگی کاروان را، به عنوان مهمترین کارکردهای آنان قلمداد کرد.

وی با بیان اینکه از بین هر ۱۲ نفر در کاروان، یک نفر به عنوان یاور حجاج انتخاب می شود. گفت: انتخاب یاوران حجاج از میان افراد فرهیخته و با تجربه و متعهد صورت گرفته که علاوه بر انگیزه خدمت، توانایی و مهارت لازم را نیز دارند. دکتر مظلومی از یاوران حجاج به عنوان بازوان روحانی و مدیر کاروان در عملیات اجرایی فعالیت‌های فرهنگی نام برد و از یاوران حجاج خواست که الگو و راهنمای زائران باشند.

به گزارش خبرنگار زائر، حجت الاسلام والمسلمین راشد یزدی در این گردهمایی، با اشاره به ارزش خدمت به دیگران در اسلام، درباره اجر خاص خداوند به خادمان زائران حرمین شریفین گفت: تکرار سفر، بی نیازی در نسل و آبرو، مزدی است که خداوند به کسی که دست حاجی را می گیرد و راهنمایی می کند، ارزانی می دارد. وی با سفارش به یاوران حجاج برای حفظ اخلاص در خدمت رسانی به حجاج، گفت: شما خادمان حجاج در ثواب اعمال کلیه حاجی که با آسایش و آرامش مراحل مناسک را طی می کنند و با رهبری و راهنمایی‌تان از فیوضات این سفر معنوی بهره‌مند می شوند، شریک هستید.

حجت الاسلام دکتر مظلومی، معاون فرهنگی بعثه مقام معظم رهبری نیز در این گردهمایی، طرح یاوران حجاج را، راهی برای ساماندهی همیاری دانست و گفت: شیوه این ساماندهی همیاری، خوشه‌بندی زائران است یعنی در این طرح، یک کاروان به گروه‌های کوچک‌تر تبدیل

بازدید ریسی سازمان حج
از موسسه مطوفین حجاج

مهندس اوحدی رئیس سازمان حج و زیارت به همراه جمعی از مدیران سازمان حج و زیارت با حضور در مجتمع مکاتب میدانی موسسه مطوفین حجاج ایرانی در مکه مکرمه مورد استقبال آقای دکتر طلال قطب رئیس هیئت مدیره موسسه مطوفین حجاج ایرانی و دیگر مسئولین این موسسه قرار گرفت.

به گزارش پایگاه اطلاع رسانی حج، مهندس اوحدی و هیئت همراه از بخشها و دفاتر مختلف آن موسسه بازدید بعمل آورده با روند ارائه خدمات به حجاج ایرانی توسط این موسسه آشنا شدند. بنابراین گزارش در این برنامه مهندس اوحدی از مکاتب هشتگانه موسسه بازدید نموده و روسای این مکاتب توضیحات لازم را ارائه کردند.

در این بازدید ریاست سازمان حج و زیارت با ابراز خرسندی از کیفیت ارائه خدمات توسط موسسه، خدمت به حجاج را نعمت و شرفی بزرگ از جانب خداوند متعال معرفی کرده و شکرگزاری برای این نعمت بزرگ را لازم دانست.

دکتر طلال نیز با ابراز خرسندی از حضور مهندس اوحدی در مجتمع مکاتب موسسه مطوفین ابراز داشت: خود و همکاران موسسه مطوفین را در ارائه خدمات هر چه بهتر به حجاج ایرانی موظف میدانند.

لازم به توضیح است موسسه مطوفین حجاج ایرانی وظیفه رسیدگی و پذیرایی از حجاج ایران در مکه مکرمه و مشاعر مقدس را برعهده دارد و زیر نظر وزارت حج عربستان فعالیت مینمایند و برای ارائه خدمات دارای دفاتر فرعی میباشد که از سال گذشته مجموعه دفاتر فرعی یا مکاتب میدانی از صورت پراکنده در سطح شهر مکه خارج شده و در یک مجتمع گرد آمده است.

این تمرکز، مثبت ارزیابی شده و باعث تسهیل و تسریع در کار زائران و کاروانها بخصوص هنگام خروج از مکه به سمت جده یا مدینه پس از ایام تشریق گردیده است.

در دیدار سرپرست حجاج ایرانی
با وزیر حج و اوقاف جامو و کشمیر مطرح شد؛
مسلمانان در حج به فکر مشکلات جهان اسلام باشند

نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی در دیدار با وزیر حج و اوقاف جامو و کشمیر، زندگی صمیمانه شیعه و سنی در جمهوری اسلامی ایران را الگویی از زندگی مسالمت آمیز برادران مسلمان دانست و بر ضرورت حرکت مسلمانان در مسیر وحدت تاکید کرد.

به گزارش ستاد اطلاع رسانی حج ۹۲، حجت‌الاسلام والمسلمین سید علی قاضی‌عسکر از برکات و منافع سفر نورانی حج را، دیدار مسلمانان کشورهای مختلف با یکدیگر دانست و گفت: در حج این فرصت وجود دارد که مسلمانان از گوشه و کنار دنیا گرد هم آیند و ضمن آشنا شدن با مشکلات یکدیگر، راه حلی برای رفع مشکلات جهان اسلام ارائه دهند.

سرپرست حجاج ایرانی با اشاره به خدماتی که کارگزاران حج جمهوری اسلامی ایران در حوزه‌های اسکان، تغذیه، بهداشتی و درمانی، حمل‌ونقل و امور فرهنگی به زائران عرضه می‌دارند، آمادگی جمهوری اسلامی ایران برای انتقال تجربیات خود به کارگزاران حج کشمیر را اعلام کرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین قاضی‌عسکر با تاکید بر اینکه سطح و کیفیت امکاناتی که در اختیار زائران اعم از شیعه و سنی قرار می‌گیرد یکسان است، افزود: در بعثه مقام معظم رهبری، هم شورای استفتاء مربوط به اهل تشیع و هم شورای افتاء مربوط به اهل سنت فعال است.

ایشان با اشاره به توزیع همزمان غذای گرم در اقامتگاه‌های زائران ایرانی و همچنین استقرار چندین پزشک در محل استقرار زائران کشورمان، از وزیر حج و اوقاف جامو و کشمیر دعوت کرد تا طی بازدیدهایی، با آشپزخانه‌های متمرکز و چگونگی طبخ غذاهای زائران ایرانی و همچنین با تشکیلات مرکز پزشکی حج و زیارت در مدینه منوره و مکه مکرمه آشنا شوند.

نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت از انتشار یک‌هزار کتاب و جزوه در زمینه های احکام، تاریخ اسلام و امثال آن و ارائه آموزش های مجازی، لوح‌های فشرده و فیلم‌های آموزشی به عنوان فعالیت‌هایی نام برد که بعثه مقام معظم رهبری با تاکید بر معرفت‌افزایی زائران، تولید نموده و آمادگی دارد در اختیار مسئولان حج سایر کشورها قرار دهد.

حجت‌الاسلام والمسلمین قاضی‌عسکر، زندگی صمیمانه شیعه و سنی در جمهوری اسلامی ایران را الگویی از همزیستی برادران مسلمان دانست و تصریح کرد: ما و شما که بحمدلله همیشه در مسیر وحدت حرکت کرده‌ایم، نباید اجازه دهیم فتنه‌ها منجر به مخدوش شدن اتحاد مسلمانان شود. مراجع بزرگ شیعه فتوا داده‌اند که هر گونه اهانت به مقدسات مذاهب اسلامی حرام شرعی است و تاکید دارند که همه مذاهب اسلامی باید در مقابل دشمنان اسلام، ید واحده باشند.

بر طبق این گزارش، دکتر پیرزاده سید محمد سعید، وزیر حج و اوقاف کشمیر، حج را فرصتی برای دیدار و تبادل نظر مسئولان کشورها برای انتقال تجربیات و کمک به حل مشکلات یکدیگر دانست و با یادآوری قدیمی بودن روابط ایران و کشمیر، گفت: اسلام از ایران به کشمیر رسیده است و مردم این سرزمین با شخصیت‌های معروف ایران همچون مولوی و سعیدی آشنا بوده و آنان بر روی فرهنگ کشمیر تاثیرگذار بوده‌اند.

وی با اشاره به اینکه ۸ هزار و ۳۰۰ زائر کشمیری در حج امسال حضور دارند، از اجرای طرح خادمان زائرین برای راهنمایی زائران کشمیری در موسم حج خبر داد و به اقدامات وزارت حج و اوقاف کشمیر در زمینه اسکان، تغذیه و خدمت‌رسانی پزشکی به زائران اشاره کرد.

حجت‌الاسلام
والمسلمین
قاضی‌عسکر،
زندگی
صمیمانه شیعه
و سنی در
جمهوری
اسلامی ایران
را الگویی
از همزیستی
برادران
مسلمان
دانست و
تصریح کرد:
ما و شما که
بحمدلله
همیشه در
مسیر وحدت
حرکت
کرده‌ایم، نباید
اجازه دهیم
فتنه‌ها منجر
به مخدوش
شدن اتحاد
مسلمانان شود.

مسائلی پیرامون طواف

بعید نیست که طواف کردن در فضای واقع میان زمین مسجدالحرام تا محاذات سقف کعبه معظمه به نحوی که صدق کند دور کعبه طواف کرده، صحیح باشد، هر چند خلاف احتیاط است.

هر گاه به هر جهت نتواند در صحن مسجدالحرام طواف کند و ناچار باشد طواف را در طبقه دوم انجام دهد، به احتیاط واجب باید چنین شخصی خودش در طبقه دوم طواف کند و کسی را هم نایب بگیرد که برای او در صحن مسجد طواف کند و نماز را هم خودش در طبقه دوم و نایبش در صحن مسجد بخواند و اگر خودش بتواند در صحن مسجد نماز بخواند، همان نماز او کفایت می کند.

شک در طواف

اگر پس از انجام طواف و بازگشتن، یعنی خارج شدن از مطاف، در تعداد دورهای طواف شک کند، نباید به شک خود اعتنا کند، بلکه بنا را بر صحت بگذارد؛ ولی اگر در اثنای طواف در تعداد اشواطی که انجام داده شک کند، و نداند که در دور هفتم یا کمتر است، طوافش باطل است و باید اعاده کند.

در حال طواف اگر با اختیار خود می رود ولی بر اثر فشار جمعیت، ممکن است گاهی به جلو یا به این طرف و آن طرف برود مانعی ندارد. ولی اگر دیگری او را ببرد به طوری که اراده از او سلب گردد، اشکال دارد.

هر گاه در طواف خانه خدا، مثلاً در چند قدم از طواف اشکال پیش آمده، مثل اینکه او را بی اختیار بردند، همان چند قدم را باید از سر بگیرد و اگر طواف را از سر بگیرد، اشکال ندارد، ولی جواز از سر گرفتن آن دور (شوط) محل اشکال است.

سوال: اگر مقداری از موهای سر زن یا جاهای دیگر او که باید در حال طواف بپوشاند ظاهر باشد، آیا به طواف او ضرر می رساند یا نه؟

جواب: طواف او صحیح است، چنانچه از روی عمد باشد، مرتکب فعل حرام شده است. شورای استفتاء بعثه مقام معظم رهبری

توضیح و اصلاح

قطع طواف مستحبی و واجب، "جایز" است، هر چند احوط آن است که طواف واجب را به اندازه ای که عرفاً موالات از میان برود، قطع نکند. در استفتاء شماره ۱۵ طی بحث طواف مستحبی و واجب، قطع طواف به اشتباه، "جایز نیست" درج شده بود که بدین وسیله اصلاح می شود. شورای استفتاء بعثه مقام معظم رهبری

نقش و جایگاه حج در تحقق همگرایی اسلامی

سید علی قاضی عسکر

مترجم

بخش نخست / خداوند متعال انسانها را

از یک مرد و زن آفرید و آنان را به صورت نژادها و قبایل گوناگون قرار داد تا یکدیگر را بشناسند؛ (حجرات، ۱۳) و از رهگذر این شناخت، به هم نزدیک شوند و معیارهای غیر انسانی و ضد بشری، همچون نژادپرستی و تفاخر نسبت به یکدیگر را کنار نهند. در کمال صلح و سازش با هم زندگی کنند و تقوی راه، که یک ویژگی معنوی و روحی است، تنها ملاک برتری میان خود قرار دهند.

شناخت یکدیگر، مقدمه نزدیک تر شدن افکار و دل هاست و از این ره گذر می توان به گوهر گران بهای وحدت دست یافت. همین هدف در بسیاری از دستورهایی ارزشمند دین مبین اسلام، از جمله فریضه بزرگ حج دیده می شود.

هشام بن حکم، که از دوستان دانشمند و با ایمان امام صادق (ع) است، می گوید: از آن حضرت درباره فلسفه حج و طواف کعبه پرسیدم، فرمود:

«إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ الْخَلْقَ - إِلَيَّ أَنْ قَالَ - وَ أَمَرَهُمْ بِمَا يَكُونُ مِنْ أَمْرِ الطَّاعَةِ فِي الدِّينِ وَ مَصْلَحَتِهِمْ مِنْ أَمْرِ دُنْيَاهُمْ فَجَعَلَ فِيهِ الْاجْتِمَاعَ مِنَ الشَّرْقِ وَ الْغَرْبِ لِيَتَعَارَفُوا وَ لِيَنْزِعَ كُلُّ قَوْمٍ مِنَ التَّجَارَاتِ مِنْ بَلَدٍ إِلَى بَلَدٍ وَ لِيَنْتَفِعَ بِذَلِكَ الْمَكَارِي وَ الْجَمَالَ وَ لِيَتَعَرَفَ آثَارَ رَسُولِ اللَّهِ وَ تَعَرَفَ أَخْبَارَهُ وَ

«وَلَوْ كَانَ كُلُّ قَوْمٍ إِنَّمَا يَتَكَلَّمُونَ عَلَيَّ بِلَادِهِمْ وَ مَا فِيهَا هَلَكُوا وَ خَرَبَتْ الْبِلَادُ وَ سَقَطَتِ الْجَلَبُ وَ الْأَرْبَاحُ وَ عَمِيَّتِ الْأَخْبَارُ...» (وسائل الشيعه، بی تا، ج ۱۱، ص ۱۴، ح ۱۴۲۴).

«و اگر هر ملتی به شهرها و امکاناتی که در آنها دارند بسنده و تکیه می کردند، ناپود می گشتند؛ شهرها ویران می شد و جذب سود و کالا از بین می رفت و از خبرها نیز آگاه نمی شدند...»

يَذَكَّرَ وَ لَا يُنْسَى»

«همانا خداوند مردمان را آفرید... و آنان را به اموری که مصلحت دین و دنیای آنها در آن است فرمان داد؛ از جمله آنها تشکیل یک اجتماع بزرگ با حضور مسلمانان از شرق و غرب عالم (در کنار بیت الله الحرام و به عنوان فریضه حج) بود تا یکدیگر را به خوبی بشناسند (و از مشکلات و مسائل همدیگر باخبر شوند). همچنین با آثار و اخبار رسول خدا(ص) آشنا شده، همواره آنها را در خاطرهها زنده بدارند و از به فراموشی سپردن آن جلوگیری کنند.

این اندیشه مهم، زمینه ساز وحدت امت اسلامی است و بی توجهی به آن آثار خطرناک و مخربی در پی دارد، که امام صادق(ع) در ذیل همان حدیث به آن اشاره فرموده است:

«وَلَوْ كَانَ كُلُّ قَوْمٍ إِنَّمَا يَتَكَلَّمُونَ عَلَيَّ بِلَادِهِمْ وَ مَا فِيهَا هَلَكُوا وَ خَرَبَتْ الْبِلَادُ وَ سَقَطَتِ الْجَلَبُ وَ الْأَرْبَاحُ وَ عَمِيَّتِ الْأَخْبَارُ...» (وسائل الشيعه، بی تا، ج ۱۱، ص ۱۴، ح ۱۴۲۴).

«و اگر هر ملتی به شهرها و امکاناتی که در آنها دارند بسنده و تکیه می کردند، ناپود می گشتند؛ شهرها ویران می شد و جذب سود و کالا از بین می رفت و از خبرها نیز آگاه نمی شدند...»

فلسفه

آفرینش،
معرفت و
شناخت
است.

شناخت،
زمینه ساز بالا
رفتن قدرت
فاهمه است
و رشد قدرت
فاهمه،

قربت و
نزدیکی
انسانها
با یکدیگر
را محقق
می سازد
و وحدت،
بدینگونه رخ
می نماید.

از میقات تا حرم (۲)

محمد حسین فلاح زاده

نجران

در میقات جُحفه نیز در مورد احرام سؤال شود تا پیش از حرکت و بیرون رفتن از میقات، نسبت به احرام تمام زائران اطمینان حاصل شود.

برخی از محرمات احرام نیز تذکر داده شود؛ مانند نگاه در آینه، زدودن مو از بدن و استفاده از عطر و صابون و اشیای خوشبو و پوشاندن سر برای مردان و صورت برای بانوان و حرام بودن زن و مرد بر یکدیگر. و نیز استحباب تکرار تلبیه تا نزدیک مکه، عدم لزوم بیدار بودن در میان راه، چون برخی از زائران تصور می‌کنند که نباید بخوابند.

گاهی یاد آوری در مورد نگاه به آینه در اتومبیل ضرر بیشتری دارد، چون معمولاً حرکت زائران در شب است و توجهی به آینه ندارند و اگر بی توجه نگاهشان به آینه بیفتد اشکال ندارد و یادآوری آن گاهی سبب نگاه کردن می‌شود. ولی نسبت به محل اسکان و هتل، چون غالباً در سالن انتظار، راهروها، و دستشویی‌ها آینه وجود دارد و به فتوای برخی از فقهاء نگاه به آینه، هرچند برای خودآرایی نباشد، حرام است، بهتر است در بدو ورود به محل اسکان، تذکر داده شود.

بسیار مناسب است موقع رسیدن به مسجد تنعیم و لحظات ورود به محدوده حرم، به زائران یادآوری گردیده و دعای کوتاه ورود به حرم خوانده شود. همچنین بهتر است مسجد تنعیم و منطقه شهدای فح که پس از تنعیم و نزدیک آن است به زائران نشان داده شود.

ساخت دیوار امنیتی برای جلوگیری از قاچاق حجاج

وزیر حج عربستان اعتراف کرده بود سال گذشته بیش از یک میلیون و ۴۰۰ هزار سعودی و غیر سعودی از داخل عربستان به صورت غیرقانونی و بدون داشتن مجوز حج که نقض صریح حقوق حجاج دارای مجوز است، در موسم حج شرکت کردند.

امسال مقامات سعودی برای جلوگیری از ورود افراد فاقد مجوز دست به اقدامات مختلفی زده‌اند.

در این زمینه اداره راه‌ها در طائف کار ساخت دیوار امنیتی موقت به طول ۳۰۰ متر را در چندین موضع در منطقه شمارش البهیتسه آغاز کرد که هدف از آن جلوگیری از نفوذ خودروهای قاچاق حجاج متخلف اعلام شده است.

سعی و تقصیر

در شماره روز گذشته در باره کیفیت طواف و نماز طواف گفتیم امروز درباره مراحل چهارم عمره تمتع یعنی سعی و تقصیر و نحوه انجام آن مطالبی را با شما در میان گذاشته ایم

♦ سعی بین صفا و مروه

- زائر پس از انجام نماز طواف، باید هفت مرتبه فاصله بین «صفا» و «مروه» را که امروزه به صورت سالنی ساخته شده و کنار مسجدالحرام قرار دارد بپیماید.
- ۱ - سعی، باید از «صفا» آغاز و به «مروه» ختم شود.
  - ۲ - پیمودن فاصله «صفا» تا «مروه» یک مرتبه و برگشتن از «مروه» به «صفا» مرتبه دوم به حساب می‌آید؛ بنابراین هفت شوط سعی، در «مروه» ختم می‌شود.
  - ۳ - نشستن و استراحت کردن و رفع خستگی بر صفا و مروه و در بین آنها جایز است و اگر در بین سعی باشد، باید از همانجا که سعی را قطع کرده است، ادامه دهد.
  - ۴ - سعی بین صفا و مروه لازم نیست با وضو و طهارت انجام شود، گرچه احتیاط مستحب است.
  - ۵ - سعی در طبقه دوم، چون بالاتر از دو کوه می‌باشد اشکال دارد.

♦ تقصیر

پس از سعی باید «تقصیر» کند یعنی، قدری موی سر یا صورت خود را بچیند، که با این عمل، اعمال عمره تمتع به پایان می‌رسد. بعد از آنکه شخص محرم تقصیر کرد، هر چه به واسطه احرام بر او حرام شده بود حلال می‌شود و می‌تواند لباس احرام را از تن بیرون آورد.

زمان تقصیر:

وقت تقصیر بعد از سعی می‌باشد، گرچه لازم نیست فوراً تقصیر کند، ولی تا وقتی که تقصیر نکرده است، هیچیک از محرمات احرام بر او حلال نمی‌شود.

مکان تقصیر:

تقصیر مکان معینی ندارد، گرچه اکنون متعارف است که بعد از سعی در مکان «مروه» تقصیر می‌کنند. کسی که خودش تقصیر نکرده، نمی‌تواند موی شخص دیگری را بچیند.

برای ورود به ماه شریف ذی الحجه آماده شده اید؟

در نشستگاه صدق نزد پادشاه مقتدر می باشد. با دل خود به بندگی او و شکر نعمت های بی منتهای او روی آور، و با تمام اعضای بدنت مشغول انجام عبادات و طاعات شو. اگر خدا را این گونه ذکر کردی، مژده بده که چنین ذکر، علامت این است که خداوند تو را در تمام وجودت و با تمام وجودت ذکر نموده و برای بار دوم بخاطر پادشاه چنین ذکر، تو را در تمام این موارد ذکر خواهد نمود.

مرحوم ملکی توصیه هایی برای این دهه دارد که عبارتند از:

♦ از معصیت الهی پرهیز کن!

درباره روایتی که پیرامون فضیلت این روزها از پیامبر (ص) روایت شده است بیندیش. آنجا که فرمودند: «روزهایی نیست که عمل صالح در آن محبوب تر باشد نزد خدای عز و جل از این ده روز - یعنی ده روز ذی الحجه - گفتند: ای رسول خدا حتی جهاد در راه خدا؟ فرمودند: حتی جهاد در راه خدا مگر فردی که با جان و مالش در راه خدا جهاد کرده و جان و مال خود را فدا نماید.»

آمادگی کامل پیدا نموده و با تمامی نشاط و شوق و دعا و توسل به نگهبانان امت (اهل بیت علیهم السلام)، به خصوص در شب اول، وارد این میدان شو.

مرحوم آیت الله ملکی تبریزی در فضیلت این ماه (ذی الحجه) می نویسد: این ماه بسیار مهم بوده و مراقبین در این منزل توقفگاه هایی دارند که به حکم بندگی و بجا آوردن حق مراقبت، واجب است که با غفلت وارد آن نشده و بدین ترتیب احترام آن را حفظ کنند...

از کارهای مهم اهل مراقبت، شناخت شرافت و فضل این منزل شریف و شناخت زمان های مذکور و فواید آن است.

همچنین به عاشقان راه معنویت این نکته را گوشزد می کند که یکی از این توقفگاه ها ده روز اول آن است و می نویسد: منظور از ایام معلومات در آیه: «وَأَذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ» (بقره ۲۰۳) (و خدا را در روزهای معین یاد کنند). نیز همین است و «یاد» و «غفلت» با هم سازگاری ندارند. پس بپرهیز از این که در این ماه دل خود را به نجاسات آلوده نمایی، به خصوص با نافرمانی و معصیت.

وی در مورد عبارت «وَأَذْكُرُوا اللَّهَ» که در این آیه به صورت مطلق آمده است، می فرماید: ذکر کامل که در آیه بالا آمده این است که با عقل، روح، دل و بدن در ذکر خدا باشی، زیرا هر کدام از آنها ذکر مخصوصی دارند. این فرصت را غنیمت شمار که خداوند به تو اجازه ذکر خود را داده است. در عقل خود این را از نعمت های بزرگی بدان که عمرت برای ادای شکر آن کافی نبوده، روح را در مقام حضور حاضر کن که گویا حاضر

پزشکی

هشدار پزشکی

فقط با نظر پزشک و معرفی نامه وی به بیمارستان هلال احمر مراجعه فرمایید. داروهای تخصصی خود را همه جا همراه داشته باشید تا دچار سرگردانی و بیماری نشوید. همراه داشتن لوازم طبی مانند عینک، عصا و ... در طول سفر را فراموش نکنید. حضور در صف های طولانی درمانگاه های کشور عربستان نتیجه ای جز خستگی برای شما به همراه ندارد.

ترددی

تردد در شهر

هنگام عبور از عرض خیابان ها ضمن احتیاط کامل، از پل های هوایی یا محل های مجاز عبور عابران پیاده استفاده کنید. اتوبوس های خطوط صرفاً برای جابجایی حجاج محترم در مسیر محل سکونت تا حرم اند. در صورتیکه حجاج محترم قصد رفتن به بازار یا اماکن زیارتی دیگر را دارند می توانند با هماهنگی مدیران محترم کاروان ها نسبت به تهیه وسیله نقلیه (غیر از اتوبوس های شبکه حمل و نقل) کنند.

توصیه

زائر گرامی! با مطالعه و به کارگیری توصیه های مربوط به راهنمای سفر، ضمن کاهش آسیب ها و خطرات احتمالی، فرصت استفاده هر چه بهتر از معنویت و ترقی و تعالی روحی را برای خود و همراهانتان فراهم آورید چه بسا در مواردی، کم توجهی یک زائر به این توصیه ها می تواند شیرینی این سفر معنوی را به کام همه تلخ کند.

پنجم: «حسبی الله و فی سمع الله لمن دعا لیس وراء الله منتهی
أشهد الله بما دعا و أنه بریء ممن تبرأ وان لله الآخرة والأولی»
از مهمترین کارهایی که در این دهه وارد شده، ده ذکر «لا اله الا الله» است که در هر روز ده بار گفته می‌شود و اول آن چنین است: «لا اله الا الله عدد الیالی» که ثواب زیادی در روایات برای این عمل ذکر شده است.

(لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ اللَّيَالِي وَالذُّهُورَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ أَمْوَاجِ الْبُحُورِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَرَحْمَتَهُ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ الشُّجُوكِ وَالشَّجَرِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ الشَّعْرِ وَالْوَبْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ الْحَجَرِ وَالْمَدَرِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ لَمَحِ الْعَيْنِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فِي اللَّيْلِ إِذَا عَسَسَ وَ (فِي) الصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ الرِّيحِ فِي الْبَرِّ وَالْبَرِّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مِنْ الْيَوْمِ إِلَى يَوْمِ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ) استاد اخلاق امام خمینی (ره) درباره یکی از فرازهای این ذکر توضیحاتی می‌دهد. از جمله می‌نویسد: در جمله سوم گفت: «لا اله الا الله ورحمته خیر مما یجمعون»، (خدایی نیست جز خدای یکتا و رحمت او بهتر از آنچه جمع می‌کنند، می‌باشد).

منظور از آنچه جمع می‌کنند؛ همان اموال دنیا می‌باشد که نزد خدا حقیر، و حتی دشمن خدا می‌باشد.

چرا اموال دنیا نزد خداوند حقیر است؟

مرحوم ملکی تبریزی پاسخ می‌گوید: به جهت این که با مشغول کردن بندگان او مانع می‌شود که آنان به ذکر، اندیشه و عبادت او پرداخته و بدین ترتیب راه رسیدن به قرب و کرامت او را بر آنان سد می‌کند. به همین خاطر به جای این که بگوید: «لا اله الا الله» بتعداد اموال مردم «با کلامی به همین مطلب اشاره کرد که در آن کلام به علت حقارت و انتخاب این لفظ به جای آن لفظ، اشاره شده است. زیرا رحمت خداوند بهتر از اموال دنیا می‌باشد، یعنی آخرت بهتر از دنیا و خداوند بهتر و ماندنی‌تر است. و انسان باید از این تغییر اسلوب به این مطالب پی‌برد.

آنگاه که این مطلب را درک کرد، باید کمتر غم و غصه دنیا را خورده و بداند اندوه فراوان دنیا در قلب باعث می‌شود شرفی را که قلب در نزد خداوند دارد، از دست بدهد.

در تضرع خود به در کرم آنان (اهل بیت) بخواه که تو را در قصد، حزب، دعا، حمایت، ولایت، شفاعت و شیعان خود وارد نموده، به درگاه خدای متعال برای توفیق، قبول، رضایت او از تو، تأیید، اصلاح و تمام خیرهای دینی و دنیوی و آخرتی برای تو و خانواده‌ات، برادران دینی، همسایگان و کسانی که حقی بگردن تو دارند، تضرع نمایند.

در هر شب از این دهه، بین نماز مغرب و عشا دو رکعت نماز بجا آور، و در هر رکعت آن سوره «فاتحه‌الکتاب» و «اخلاص» و این آیه را بخوان: «وَوَاعِدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتَمَمْنَاهَا بِعَشْرِ فَنَمَّ مِيقَاتُ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ هَارُونَ اخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ» (اعراف ۱۴۲) تا در ثواب با حاجی‌ها شریک شوی، گرچه حج نکرده باشی.

درباره روایت پیامبر اکرم (ص) که در آن شوق حضرت موسی (ع) به این وعده‌گاه را بیان نمودند، بیندیش آنجا که فرمودند: «در چهل روز رفت و آمد خود بخاطر اشتیاقی که به دیدار خداوند داشت، نخورد، نیاشامید و نخوابید.»

از مهمترین اعمال این ماه، عمل به روایت زیر است: شیخ مفید از امام ابو جعفر علیه‌السلام نقل کرده‌اند که فرمودند: خداوند توسط جبرئیل پنج هدیه در ده روز اول این ماه برای عیسی بن مریم علیه‌السلام فرستاده و فرمود: عیسی! با این پنج دعا، تکرار کن زیرا در روزهای ده‌گانه یعنی ده روز ذی حجه عبادتی محبوبتر از آن نزد خداوند نیست.

اول: «أشهد أن لا اله الا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد بيده الخیر وهو على كل شيء قدير»
دوم: «أشهد أن لا اله الا الله وحده لا شريك له، أحدا صمدا لم يتخذ صاحبة ولا ولدا.»
سوم: «أشهد أن لا اله الا الله وحده لا شريك له، أحدا صمدا لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفوا أحدا»
چهارم: «أشهد أن لا اله الا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد يحيى ويميت وهو حي لا يموت بيده الخیر وهو على كل شيء قدير»

تذکر

اقامت در هتل

ورود عوامل بومی و غیر ایرانی بدون هماهنگی و حضور مسوولان کاروان به قسمت خواهران ممنوع بوده و در صورت مشاهده مراتب را به اطلاع مدیر کاروان برسانید. نسبت به ورود افراد ناشناس و غیر ایرانی به قسمت های محل استقرار خود حساس بوده و در صورت ورود افراد ناشناس مراتب را سریعاً به مدیر کاروان اطلاع دهید.

بهداشتی

توصیه‌های بهداشتی

افراد مسن در صورت رعایت نکردن توصیه های پزشکی، ممکن است مجبور به بازگشت به ایران شوند. با مراقبت های لازم از عرق سوز شدن بدن خود جلوگیری کنید. یبوست با مصرف صحیح غذا، سبزیجات و میوه قابل پیشگیری است. مسمومیت غذایی به راحتی قابل پیشگیری و به سختی قابل تحمل است.

زیارتی

شرکت در جماعت

اگر زائران محترم هنگام نمازهای جماعت یا نماز جمعه به حرم مشرف می‌شوند، موقع اقامه نماز برای مراجعت به ایستگاه و بازگشت به محل سکونت خود اقدام نکنند، زیرا علاوه بر بازتاب نامطلوب این عمل در اذهان سایر مسلمانان، اکثر رانندگان نیز در این اوقات در نماز حضور دارند و علاوه بر آن طبق مقررات کشور میزبان، رانندگان حمل و نقل درون شهری در اوقات نماز مجاز به جا به جایی مسافر نیستند.

اضطباع (برهنه گذاشتن شانه راست در حال احرام)

کلمه اضطباع، مصدر باب افتعال و از واژه "ضَبِعَ" اشتقاق یافته است. ضَبِعَ به معنای "بغل" یا "بازو" و نیمه بالای آن است. منظور از اضطباع در اصطلاح فقهی آن است که محرم در حال احرام، ردای خود را از زیر بغل راست عبور داده و بر شانه چپ افکند، به گونه ای که شانه راست برهنه و شانه چپ پوشانده شود. نظر فقها و مذاهب اسلامی نسبت به اضطباع و برهنه نگه داشتن شانه راست متفاوت است:

الف) مذهب امامیه

در اکثر کتب فقهی امامیه، از اضطباع سخن به میان نیامده است، هر چند برخی از قدماء امامیه آن را در نخستین طواف که به آن طواف قدوم نیز گفته اند، مستحب شمرده اند. همچنین اضطباع را به مذهب مالکیه نیز نسبت نداده اند.

ب) سایر مذاهب

حنفیه و حنبلیه و شافعیه اضطباع را برای تمامی مردان سنت شمرده اند. از نظر حنبلیه اضطباع تنها در طواف قدوم سنت است و به رای حنفیه نیز اضطباع در هر طوافی که پس از آن سعی وجود دارد، همچون طواف قدوم، سنت موکد است.

یادآوری

در کتب تاریخ و سیره نقل است که رسول گرامی اسلام (ص) در عمره القضاء که پس از صلح حدیبیه و در ذوالقعدة سال هفتم از هجرت انجام گرفت، وقتی وارد مکه شدند مشرکین مکه پیرامون مسجدالحرام ازدحام کرده و نظاره گر اعمال و رفتار مسلمانان بودند، و حتی در میان آنها شایع شده بود که مسلمانان از شدت فقر و جوع و گرسنگی گوشتی بر تن آنها باقی نمانده و پوستشان به استخوان چسبیده است و رمقی در تن ندارند. پیامبر اکرم (ص) برای مبارزه با این شایعه و در حقیقت جنگ روانی دشمن و اثبات توانمندی مسلمانان ردای احرام خود را در حال طواف به شکل اضطباع درآورده و شانه راست خود را برهنه نمودند. دیگر مسلمانان نیز به تسی از پیامبر چنین کردند. و بدین صورت هیمنه و اقتدار مسلمانان به رخ دشمن کشیده شد. از این قضیه و حرکت تاریخی پیامبر (ص) و مسلمانان در برابر مشرکین می توان استفاده کرد که احتمالاً این حرکت در عکس العمل نسبت به شایعات دشمن، جنبه حکومتی داشته و اما اینکه به عنوان حکم شرعی، اضطباع، مستحب شمرده شود ثابت نیست.

نتیجه گیری

به نظر مذهب امامیه سنت بودن اضطباع ثابت نیست. به مذهب مالکیه نیز استحباب اضطباع نسبت داده نشده، اما مذهب شافعی و حنبلی و حنفی نیز که اضطباع را سنت می شمردند، فقط در حال طواف، به ویژه طواف قدوم آن را مطرح می کنند. بنابراین هیچ وجه شرعی ندارد که محرم از قبل از طواف و قبل از ورود به مسجدالحرام شانه خود را برهنه کند. کای که بسیار انجام می دهند. و از میقات؛ احرام را به گونه ای می بندند که شانه راست آنها برهنه باشد و حتی در حال طی منازل و بین راه مکه و در عرفات و مشعرالحرام و منا و در حال سعی و غیره همواره با این حالت مشاهده می شوند، امری است که در سنت رسول الله (ص) مطرح نیست و در فقه مذاهب اسلام ی نیز وجود ندارد و شایسته است به آنها تذکر داده شود که فقط در طواف این کار سنت است و در سایر احوال چندان شایسته نیست که مردان شانه خود را در برابر نظر دیگران به ویژه زنان برهنه نگه دارند.

اخلاق حج

شنبه ۱۳ مهر ۱۳۹۲ - شماره ۱۷
۱۴۳۴ هـ - ۵ اکتبر ۲۰۱۳

مراة
ZAER NEWSPAPER

پیامبر خدا (ص) فرمودند:
«هرکس در حال احرام بمیرد، لبتیک
گوی برانگیخته می شود.»

پرهیز از بدگمانی

استاد حسین انصاریان

بر مؤمن واجب است در هر حال و هر کجا، و در هر شرایطی که ممکن است سبب ایجاد تهمت گردد و به آبرویش زیان برسد، اجتناب نماید. از امیرمؤمنان (علیه السلام) روایت شده:

«مَنْ وَضَعَ نَفْسَهُ مَوَاضِعَ التَّهْمَةِ فَلَا يَلُومَنَّ مَنْ أَسَاءَ بِهِ الظَّنَّ»؛

«کسی که خود را به دست خود در مواضع تهمت قرار می دهد، نباید آن را که به او سوء ظن می برد، سرزنش کند.»

حضرت صادق (علیه السلام) می فرماید:
«مَنْ دَخَلَ مَوْضِعًا مِنْ مَوَاضِعِ التَّهْمَةِ فَاتَّهَمَ فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ»؛

«کسی که وارد بر جاهایی از موارد تهمت شود، و در میان مردم متهم گردد، باید خودش را سرزنش کند.»

زائر بزرگوری که در کاروان و در رفت و آمدها و گفت و گو با دیگران در معرض دید و توجه آشنایان، دوستان و اهل کاروان است، باید به گونه ای رفتار کند که از موارد اتهام دور باشد؛ و کاری نکند که مورد تهمت قرار گیرد؛ زیرا حفظ آبرو و شخصیت در درجه اول، بر خود شخص واجب است و سپس بر دیگران. از طرفی نیز همه مردم و اهل کاروان در طول سفر حج - که بالاترین سفر معنوی است - باید توجه داشته باشند که تهمت زدن به اهل ایمان و به کسی که ادعای مسلمانی دارد، از گناهان بزرگ شمرده می شود و عقوبت آن در قیامت بسیار سنگین است. از امام صادق (علیه السلام) روایت شده:
«کسی که به مردی مؤمن یا زنی مؤمنه تهمت بزند، و آنچه از زشتی و گناه در او نیست بر او ببندد، خدا در قیامت او را در «طینة خبال» برمی انگیزد، تا آنچه را گفته ثابت کند. راوی می گوید که به حضرت گفتیم: «طینة خبال» چیست؟ حضرت فرمود: چرک و خونی که از بدن زنان زناکار خارج می شود! امیرمؤمنان (علیه السلام) از رسول خدا (صلی الله علیه وآله) روایت می کند:

«کسی که به مرد و زن مؤمنی تهمت بزند، و از آنچه در او نیست، سخن بگوید، خدا او را در قیامت در تلی از آتش نگه می دارد تا آنچه را درباره مؤمن و مؤمنه گفته ثابت کند.» رسول خدا (صلی الله علیه وآله) می فرماید:

«إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ فَإِنَّهُ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ»؛
«از بدگمانی درباره همه بپرهیزید؛ زیرا بدگمانی، دروغ ترین سخن هاست.»

♦ عیادت از بیمار

هوای عربستان و تراکم جمعیت زائران از کشورهای مختلف، و عدم رعایت مسائل بهداشتی، زمینه بیماری بعضی از زائرانی است که از مصونیت کمتری برخوردارند. چنانچه همسفر و زائری خدای ناخواسته بیمار شود، وظیفه اخلاقی و شرعی دوستان و آشنایانش این است که به هر صورت ممکن، زمینه درمان او را فراهم کنند، و وی را در آن دیار غربت در اتاق، یا بیمارستان تنها نگذارند. عیادت از بیمار در هر کجا که باشد، ثواب دارد و اسلام بر آن اصرار و پافشاری نموده است.

معاویه بن وهب که از راویان برجسته شیعه و مورد لطف و محبت اولیای دین بوده، می گوید:

به حضرت صادق (علیه السلام) گفتم: ما با قوم خود و دوستانمان میان مردم چگونه رفتار کنیم؟
حضرت فرمود:

امانتشان را به آنان بازگردانید، به نفع یا به زیانشان به حق شهادت دهید، بیمارانشان را عیادت کنید و به تشییع جنازه آنان حاضر شوید.

♦ پرهیز از هدر دادن وقت

برخی از زائران در سفری که ممکن است دیگر تکرار نشود، وقت گران بهای خود را به شب نشینی های بی مورد در اتاق ها و بخصوص در مشاهد مشرفه و بویژه در مسجدالحرام می گذرانند. درست است که حتی نشستن در مسجدالحرام و نگاه به کعبه ثواب دارد، اما چرا با قرائت قرآن و ذکر خدا همراه نباشد؟

آیه الله مامقانی جز در روز عاشورا، درس و مطالعه و نوشتن را تعطیل نمی کرد و علامه امینی در شبانه روز ۱۷ ساعت به مطالعه و نوشتن می پرداخت تا کتاب «الغدیر» را به جهان عرضه کرد. خواجه نصیرالدین طوسی، پس از حملات مغول - که جز کشتن و ویران کردن و سوزاندن کاری نداشتند - عمرش را برای نجات کشور، تعلیم و تعلم، تألیف و تصنیف، ساختن رصدخانه مراغه و به وجود آوردن کتابخانه ای حاوی چهارصد هزار جلد کتاب علمی سپری کرد. هرکسی که بهره ای از عمرش برده، تلاشی مستمر و پیگیر داشته و اوقات خود را به بطالت نگذرانده است.

مسجد سقیا

«سقیاء» نام مسجد برگرفته از نام چاه و روستایی است در حرّه غربی مدینه منوره. ترمذی از امام علی (علیه السلام) نقل کرده که پیامبر خدا (صلی الله علیه وآله) در حرّه سقیا؛ وضو ساختند و رو به قبله ایستاده، گفتند: «خدایا! ابراهیم بنده و دوست تو بود که برای اهل مکه طلب برکت و خیر کرد؛ من نیز بنده و رسول تو هستم و برای اهل مدینه دعای خیر می کنم که به آنان همانند اهل مکه، برکت دهی. خدایا! با یک برکت برای آنان دو برکت قرار ده»

همچنین در روایات احمد بن حنبل و طبرانی آمده است: پیامبر (صلی الله علیه وآله) کنار چاه سقیانماز گزارد و بعدها در مکان نماز آن حضرت مسجدی ساختند. ابن زبالة نقل کرده است: پیامبر (صلی الله علیه وآله) برای نبرد بدر از سربازان خود در کنار چاه های سقیا سان دید و در این مکان نماز گزارد.

در سال های گذشته، این مسجد مدت ها به زباله دانی تبدیل شده بود که شهرداری مدینه در سال ۱۳۸۲ ضمن بازسازی محوطه راه آهن (سکّه القَدیم) مسجد سقیا را نیز تعمیر و تنظیف کرد.

موقعیت کنونی آن، داخل محوطه راه آهن؛ یعنی مقابل میدان عنبریه، در جنوب غربی مسجدالنبی (ص) و حدود یک کیلومتر بعد از مسجد غمامه است

ساختمان قدیمی و متروکه راه آهن دوره عثمانی، که اکنون بازسازی شده، در روبه روی آن دیده می شود. نمای آن سفید و دارای گنبد بزرگتر و گنبد کوچکتر و دری بسیار کوچک و مساحتی حدود ۶ متر دارد که می توان در آن نماز گزارد، این مسجد توجه کسی را به خود جلب نکرده و نام و نشانی هم بر آن دیده نمی شود.

مشاعر

عرفات، نام منطقه وسیعی است با مساحت حدود ۱۸ کیلومتر مربع که در شرق مکه اندکی متمایل به جنوب در میان راه طائف و مکه، قرار گرفته است. این منطقه به وسیله کوههایی که به شکل نیم دایره در اطرافش قرار دارد، مشخص شده است.

زائران بیت الله الحرام در روز عرفه؛ یعنی نهم ذی حجه در این منطقه حضور دارند. این حضور، در اصطلاح فقهی «وقوف» نامیده می شود و از ارکان حج تمتع است. عرفات خارج از محدوده حرم قرار دارد و اطراف آن با علائم و تابلو به طور دقیق مشخص شده است. گفته اند نام عرفات مربوط به زمانی است که جبرئیل مراسم حج را به آدم (ع) آموزش داد و در پایان به او گفت: «عَرَفْتُ؟» (آیا شناختی؟). و در نقلی دیگر آمده است که آدم و حوا پس از هبوط از بهشت و آمدن به روی کره خاکی، در این منطقه همدیگر را یافتند و یکدیگر را شناختند (تعارفا). در شمال شرقی عرفات «جبل الرحمه» قرار دارد. این کوه مستقل از کوههایی است که منطقه را در حصار خود گرفته. روایت شده است که رسول خدا (ص) خطبه حجّه الوداع را بر فراز این کوه ایراد کرد.

♦ مسجد نمره

در سمت غربی عرفات، مسجدی است بزرگ به نام «مسجد نمره». این مسجد را به نام «مسجد ابراهیم» و «مسجد عرفه» هم می خوانند. مسجد نمره احتمالاً در قرن دوم هجری بنا شده و پس از آن همواره مورد توجه مورخان و سفرنامه نویسان بوده است. محتمل است که مسجد از قرن نخست بر پا بوده و بعدها تجدید بنا شده است. مساحت مسجد در عهد مهدی عباسی، حدود هشت هزار متر مربع بوده و این نشانه اهمیتی است که این مسجد در قرن دوم هجری برای مسلمانان داشته است. مسجد نمره در سال ۵۵۹ ه. ق. به دست جواد اصفهانی وزیر، بازسازی شد و مساحت آن تا حدود ۱۴۴۰ متر افزایش یافت. گویا این مسجد در آن زمان بدون سقف و رواق بوده است؛ سپس در عهد عثمانیها رواقهایی برای آن ساخته شد. بنای فعلی مسجد در عهد سعودیها ساخته شده و مساحت آن حدود هجده هزار متر مربع است. اکنون این مسجد دارای رواقهای متعدد و نیز چهار مناره است که در شرق و غرب آن قرار دارد.

♦ مشعر الحرام

فاذا افضتم من عرفات فاذكروا الله عند المشعر الحرام در راه بازگشت از عرفات به سوی مکه، وادی مازمین واقع شده که در میان دو کوه قرار دارد. «مازم» به معنای راه تنگ و یا تنگه است و این اشاره به دو راه رفت و برگشت تنگ این ناحیه می باشد. با عبور از این وادی به «مزدلفه» می رسیدیم که مشعر الحرام در آنجا واقع شده است. در سوی دیگر مشعر الحرام، وادی محسر قرار دارد. منطقه مشعر با علائم خاصی مشخص شده و وقوف در آن از ارکان حج تمتع است. نام مزدلفه را از آن روی انتخاب کرده اند که محل اجتماع مردم است.

♦ مسجد مزدلفه

در فاصله شش کیلومتری مسجد نمره و پنج کیلومتری مسجد خیف در منا، مسجد مزدلفه قرار دارد. این مسجد در آغاز عهد عباسی مساحتی حدود چهار هزار متر مربع داشته و تنها دارای حصار در اطراف بوده و سقفی نداشته است. مسجد مزبور بارها بازسازی شده است. عثمانیها در سال ۱۰۷۲ ه. ق. آن را بازسازی کردند. در سال ۱۳۹۹ ه. ق. بنای جدید آن خاتمه یافت. اکنون مساحت مستطیل شکل آن حدود شش هزار متر مربع است.

♦ منا

منا، پس از گذشتن از وادی محسر آغاز می شود؛ جایی که حجاج از روز دهم تا دوازدهم - و برخی تا روز سیزدهم - در آن می مانند. فاصله شمال مکه تا منا شش کیلومتر است. نزدیکترین موقعیت منا به مکه، جمره عقبه است.

سرپرست پایگاه استنادی علوم جهان اسلام از انتشار تازه ترین رتبه بندی تایمز خیر داد و اعلام کرد که سه دانشگاه صنعتی شریف، علوم پزشکی تهران و صنعتی اصفهان جز ۱۰۰ دانشگاه برتر قاره آسیا قرار گرفته اند.

جعفر مهرداد از انتشار نتایج رتبه بندی تایمز خیر داد و گفت: تایمز دانشگاههای کشورهای جهان را منطقه بندی و برترین دانشگاههای هر منطقه را بر اساس ۱۳ شاخص متغیر رتبه بندی کرد.

وی با اشاره به دانشگاههای برتر در منطقه آسیا اظهار داشت: دانشگاه توکیو با کسب امتیاز ۷۸٫۳ از کل امتیاز ۱۰۰ رتبه نخست قاره آسیا را اختیار دارد.

مهرداد درباره رتبه های سایر کشورهای آسیایی در رتبه بندی تایمز به رتبه های دوم تا دهم اشاره کرد و گفت: رتبه دوم تا دهم به ترتیب به دانشگاههای ملی سنگاپور، هنگ کنگ، پکن، علوم و فناوری پوهانگ در کره جنوبی، شینگهوا در چین، کیوتو در ژاپن، دانشگاه ملی سئول در کره جنوبی، علوم و فناوری هنگ کنگ و همچنین انستیتو علوم و فناوری کره جنوبی تعلق دارد.

وی افزود: بدین ترتیب در بین صد دانشگاه نخست قاره آسیا، ژاپن، چین و هنگ کنگ هر کدام با ۲ دانشگاه، و کره جنوبی با ۳ دانشگاه، بیشترین دانشگاههای برتر را به خود اختصاص داده اند.

هر دلار ۳۰۳۰ تومان شد

جدول قیمت انواع سکه و ارز در بازار در روز پنجشنبه منتشر شد که بر اساس آن هر دلار در بازار آزاد ۳۰۳۰ تومان و هر قطعه سکه تمام بهار آزادی طرح جدید نیز ۹۶۶ هزار تومان معامله شد. قیمت هر دلار ۳۷۵ ریال سعودی می باشد. ضرورت دارد زائران عزیز با ریال ایرانی خرید نکنند و یا از تبدیل پول رایج کشورمان به ارزهای دیگر خودداری نمایند.

تاکید معاون مرکز آمار بر اعتبار آمارها

معاون طرح های آماری و آمارهای ثبتی مرکز آمار ایران با بیان اینکه آمار و اطلاعات این مرکز طبق استانداردهای بین المللی و ملی معتبر تهیه می شود تصریح کرد: برای جلب مشارکت همچنین اعتمادزایی و پاسخ دهی به هرگونه شائبه ای به عملکرد مرکز آمار آماده هستیم.

حج به استطاعت معنوی هم نیاز دارد

علی محمد صابری، دانش آموخته دکتری فلسفه است. مطلب حاضر حاصل گپ وگفتی با این استاد فلسفه و عرفان اسلامی درباره حکمت های حج است

حج فقط در استطاعت افراد غنی است و افراد ضعیف تر از آن محرومند. عطار در تذکره الاولیا از عبد اله ابن مبارک می گوید که پیغمبر به خواب او می آید و می فرماید فقط حج تو قبول است در حالیکه او اصلا به حج نرفته بود و مال خود را به خانواده یتیمی داده بود که از شدت گرسنگی کیوتر مرده ای را خورده بودند. اما خداوند اجازه می دهد در روزهای موسم حج همه مردان و زنان این مراسم را به جا آورند. این فراخوان است برای همه بندگان. اما باید استطاعت مالی و جانی وجود داشته باشد. سومین حکمت حج این است که حج نشانه ای از عظمت اسلام است. به نحوی که عده ای از مسلمین کنار هم جمع می شوند و عبادتی جمعی انجام می دهند که این نشان دهنده اتحاد بین مسلمین است که تفرقه ای بین آنها راه ندارد.

چهارمین حکمت حج این است که جنبه تربیتی دارد و سیر آفاق و انفس است. حضرت علی ع در یکی از قصاید خود اشاره می کند که سفر حج ۵ فایده دارد: رفع اندوه، کسب معاش با برکت، دانایی، ادب و همنشینی با ارباب نظر، اینها جنبه های تربیتی حج است. یکی دیگر از حکمتهای حج این است که خود مکه قابل احترام است. خداوند می فرماید اولین خانه ای که برای مردم بنا شد، خانه کعبه است که مبارک است و باعث هدایت مردم است، به همین دلیل ارزشمند است.

حج از بزرگترین عبادات اسلامی محسوب می شود. از این جهت که مجموعه تمام عبادات است. یکی از دلایل اهمیت حج به خاطر پوشیدن لباس احرام است که نشانه ایمان و تقوا و خلع لباس دنیا و دوری از تعلقات دنیوی است. هیچ عبادتی مانند حج مجموعه ای از عبادات نیست. حج دارای اسرار و رموز و حکمتهای بیشماری است. سه دسته از مردم به حج می روند. عده ای به حج می روند که عمل ظاهری انجام داده باشد و به عنوان یک عبادت ثواب ببرند. عده ای حج می روند که نه فقط خانه را ببینند بلکه صاحب خانه را ببینند، عده ای هم به حج می روند که خانه و صاحب خانه را در درون خود ببینند.

این مهم است که جز کدام دسته باشیم و بدانیم از عبادت حج چه می خواهیم برداشت کنیم. هنگامی که احرام می بندیم در واقع چیزهایی را بر خود حرام می کنیم و در تمام مدت حج ما محرم هستیم. در این زمان که کوتاه هم نیست، هیچ خطایی نباید از حاجی سر بزند. حج ریاضت و تمرین دشواری است به نحوی که در سایر ایام زندگی هم باید از آن الگو بگیریم.

دومین خصوصیت حج این است که بر همه واجب نیست و بر کسانی که استطاعت دارند واجب است. ملاک هم فقط استطاعت مالی نیست بلکه حال درونی فرد مهم است که عارفان مطالب فراوانی درباره آن گفته اند. اگر فقط به استطاعت مالی توجه کنیم آن وقت

قفل جدید کعبه با طلای ۱۸ عیار ساخته می شود

(ص) و رئیس شهرک ملک عبدالعزیز انجام شد، با توجه به اینکه قفل باز نشده است، زیرا کلید قفل در اختیار پرده بردار بزرگ است.

در این بیانیه آمده است که درخواست تغییر قفل درب کعبه مشرفه به پرده دار کعبه برمی گردد به طوری که شیخ عبدالعزیز الشیبی پرده دار سابق در نامه ای به ملک عبدالله خواستار تعویق قفل کعبه به سبب قدیمی بودن آن شده بود، زیرا ۳۰ سال از ساخت این قفل می گذرد که در پی آن قفل به یکی از کارگاه های مخصوص نگهداری و مراقبت منتقل شد و پس از ۱۲ ساعت به جای خود برگردانده شد.

اداره کل امور حرمین شریفین در بیانیه ای در خصوص قفل باب کعبه مشرفه اعلام کرد: کار ساخت قفل جدید انجام شد و طراحی نمونه اول آن از سوی شهرک علوم و فناوری ملک عبدالعزیز با تکیه بر قفل های قدیمی و پیگیری امور حرمین شریفین که ناظر بر امور حرمین است، صورت گرفت و شهرک مربوطه، نمونه قفل باب کعبه مشرفه را تحویل داده که یکی از قفل های قدیمی است.

در این بیانیه آمده است: تیم علمی متشکل از شهرک ملک عبدالعزیز، خواستار بررسی قفل باب کعبه مشرفه شده و بررسی قفل در روز ششم ذی القعدة با حضور رئیس کل امور مسجدالحرام و حرم مطهر نبوی

به مناسبت سالروز شهادت امام محمد تقی (ع)؛

امام جواد (ع) و گسترش احکام اسلامی

♦ سفر حج و شهادت

امام جواد (ع) پس از چندی به سفر حج رفت و از آنجا به مدینه بازگشت و تا پایان خلافت مأمون در آن شهر ساکن بود. پس از مرگ مأمون به دستور معتصم عباسی، در سال ۲۲۰ هجری قمری، به همراه همسرش ام الفضل، به بغداد رفت و بنابر برخی روایتهای به دستور معتصم مسموم شد و در همان سال وفات یافت.

امام جواد (ع) را همه مسلمانان، عالمی بزرگ می دانستند. ایشان انسانی بردبار، نیکو سخن، عابد و بسیار باهوش بود. حدیثهای بسیاری از آن امام، در کتابهای حدیث، از جمله عیون اخبار الرضا، تحف العقول، مناقب و بحارالانوار نقل شده است.

حضرت جواد (ع) با عمر کوتاهی خود که همچون نوگل بهاران زودگذر بود و در دوره ای که فرقه های مختلف اسلامی و غیر اسلامی در میدان رشد و نمو یافته بودند و دانشمندان بزرگی در این دوران زندگی می کردند و علوم و فنون سایر ملتها پیشرفت کرده و کتابهای زیادی به زبان عربی ترجمه و در دسترس قرار گرفته بود، با کمی سن وارد بحثهای علمی شد و با سرمایه خدایی امامت که از سرچشمه ولایت مطلقه و الهام ربانی مایه گرفته بود، احکام اسلامی را مانند پدران و اجداد بزرگوار خود گسترش داد و به تعلیم و ارشاد عمومی پرداخت.

حضرت جواد (ع) مانند جد اش فاطمه زهرا(س) زندگانی کوتاه و عمری سراسرنج و مظلومیت داشت. بدخواهان نگذاشتند این مشعل نورانی نورافشانی کند.

امام نهم در آخر ماه ذی قعدة سال ۲۲۰ هجری به سرای جاویدان شتافت. مزار مطهر وی در کاظمین است.

امام جواد(ع) با سرمایه خدایی امامت که از سرچشمه ولایت مطلقه و الهام ربانی مایه گرفته بود، احکام اسلامی را مانند پدران و اجداد بزرگوار خود گسترش داد و به تعلیم و ارشاد عمومی پرداخت.

امام نهم شیعیان حضرت جواد (ع) در سال ۱۹۵ هجری در مدینه ولادت یافت.

نام آن بزرگوار محمد و معروف به جواد و تقی است. القاب دیگری مانند رضی و متقی نیز داشته، ولی تقی از همه معروفتر است.

امام محمد تقی (ع) هنگام وفات پدر ۸ ساله بود. پس از شهادت جانگداز حضرت رضا (ع) در اواخر ماه صفر سال ۲۰۳ هجری مقام امامت به فرزند ارجمندش حضرت جوادالائمه (ع) انتقال یافت.

مأمون خلیفه عباسی که همچون سایر خلفای بنی عباس از پیشرفت معنوی و نفوذ باطنی امامان معصوم و گسترش فضایل آنها در بین مردم هراس داشت سعی کرد ابن الرضا را تحت مراقبت خاص خویش قرار دهد.

از اینجا بود که مأمون نخستین کاری که کرد، دختر خویش ام الفضل را به ازدواج حضرت امام جواد (ع) درآورد تا مراقبی دائمی و از درون خانه، بر امام گمارده باشد. رنجهای دائمی که امام جواد (ع) از ناحیه این مأمور خانگی برده است، در تاریخ معروف است.

♦ دوران امامت

امام جواد(ع) در سال ۲۰۳ هجری قمری پس از شهادت پدرش امام رضا (ع)، در سن هشت سالگی، به امامت رسید دوران هفده ساله امامت او با حکومت مأمون و معتصم، خلفای عباسی، همزمان بود. هنگامی که امام رضا (ع) به دعوت مأمون از مدینه به توس رفت امام جواد (ع) که کودک بود، مانند دیگر

افراد خانواده

حضرت رضا (ع)

در مدینه ماند و در سال ۲۰۲

هجری قمری برای دیدار پدر به مرو رفت و سپس به مدینه بازگشت.

♦ امام در بغداد

پس از شهادت امام رضا (ع) مأمون به بغداد رفت. او که از کمالات علمی و معنوی امام جواد (ع) آگاه بود ایشان را از مدینه به بغداد دعوت کرد. اما دولتمردان حکومت عباسی و اطرافیان مأمون از این اقدام ناخشنود بودند، به ویژه آنکه مأمون تصمیم داشت دختر خود، ام الفضل، را به همسری امام جواد (ع) در آورد. مأمون برای آنکه آنها را از مقام علمی و فضل آن حضرت آگاه کند، در بغداد مجلس بحثی، میان او و دانشمندان بزرگ آن روزگار، ترتیب داد. در این مجلس، امام به پرسشهای علما پاسخ گفت و میزان دانش و هوش وی بر آنان آشکار شد. پس از آن مأمون دختر خود را به همسری امام درآورد.

جدول مراسم انسی و معرفت در مدینه منوره

ردیف	ایام هفته و تاریخ	زمان برگزاری	محل برگزاری - نام مدیر و ...	سخنران	مجموعی	قاری	مداح
۱	شنبه ۹۲/۷/۱۳ ۲۹ ذی القعدة	۱۰ الی ۱۱	راما المدینه - صفری آزان آهاری ۰۵۳۸۹۹۷۰۶۶	راشد یزدی	قربانعلی	احمدی وفا	رمضان پور
		۱۶:۳۰ الی ۱۷:۳۰	بهال الزهره - یقطین ۰۵۳۸۹۹۷۲۰۰	راشد یزدی	قربانعلی	احمدی وفا	رمضان پور
		۲۱:۳۰ الی ۲۲:۳۰	دارالرحمه - رحمانی ۰۵۳۸۹۹۷۷۱۱۰	راشد یزدی	قربانعلی	احمدی وفا	رمضان پور
۲	یکشنبه ۹۲/۷/۱۴	۱۰ الی ۱۱	بدر المدینه - امیری ۰۵۳۸۹۹۸۳۳۶	راشد یزدی	قربانعلی	احمدی وفا	رمضان پور

وبلاگ نامه

ضیوف الرحمان! در بهترین ضیافت، پس بهترین میزبان تدارک دیده است بهترین میهمان باشید.

سید داوود امین زاده کاروان ۲۰۲۲۱ خوزستان

چه انتظار عجیبی! تو بین منتظران هم عزیز من چه غریبی! عجیب تر که چه آسان نبودن ات شده عادت! چه کودکانه سپردیم دل به بازی قسمت، چه بی خیال نشستیم، چه کوششی چه وفايي! فقط نشسته و گفتیم خدا کند که بیایی...

یا مهدی(عج) ادرکنی سید محمد ناصری کاروان ۲۳۰۰۹ قائنات

مکه، کنعان اهل ایمان است و کعبه یوسف این دیار. آن چه بر ما است حضور در این مهمان سرا و آنچه بر خدا است پذیرایی از میهمانان است و بخشیدن سعادت دنیا و آخرت.

الف. مباحثی کاروان بیرجند ۳۹۵۰۴

شماره تماس استفتائات مکه مکرمه:

۰۵۳۷۱۱۴۷۵۶ - ۰۵۳۷۲۹۶۴۸۴
واحد خواهران: ۰۵۳۷۱۰۱۰۵

مدینه - باب العوالی شارع علی بن ابیطالب (ع)
هتل قصر الدخیل

مکه - عزیزیه شمالی جنب مرکز الاتصالات السعودیه - هتل دارهادی

zaernews@gmail.com

www.hajj.ir/245 (نشریه زائر)

www.hajj.ir (پایگاه اطلاع رسانی حج)

+966 537 367 545

حرف آخر

جمال و جلال حق

حج از آن نظر که یک امر عبادی سیاسی است، آثار سیاسی در آن به خوبی ظاهر است چنان که آثار عبادی نیز در این سیاست به خوبی بارز است. ذات اقدس خداوند کعبه، مراسم حج را هم مظهر جمال خود قرار داد، هم محور جلال خویش. یعنی در زیارت خانه خدا هم آثار تهذیب و تزکیه مشهود است و هم نشانه تبری از شرک و مشرکان. تولی عبادی حج، نشانه جمال خداست و تبری سیاسی آن نمونه جلال حق می باشد. **آیت الله جوادی آملی**

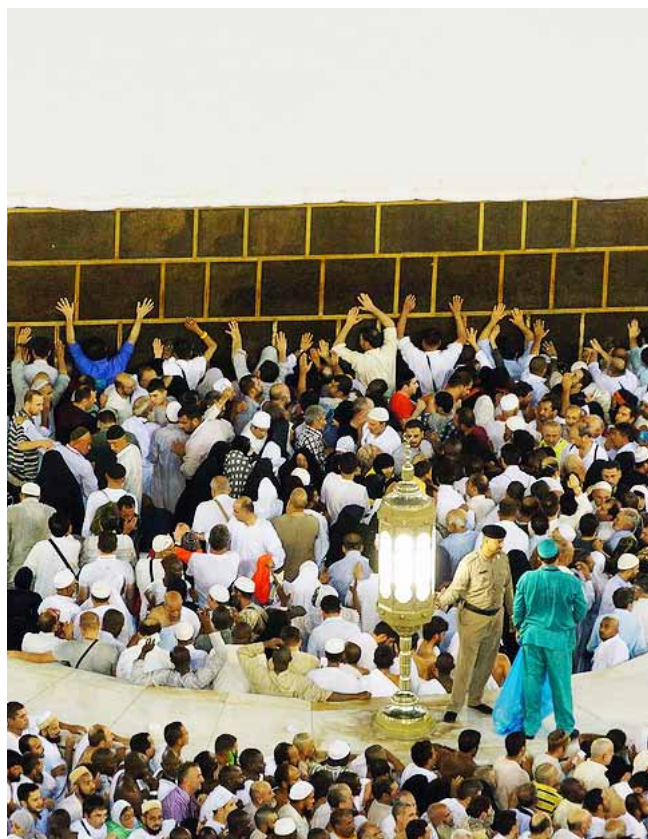
شعر

لیک

همه تن جان شدم ای جان که کنم جان به فدایت
همه خیل ملایک به لبم نغمه لبیک
منم آن بنده مسکین که گناهایش شده سنگین
من اگر هر چه که هستم، ز می عشق تو مستم
تو شه بنده نوازی، تو برازنده نازی
سر سودایی خود را بکشانم به منایت
پر حیرت بکشایم به گلستان لقای
تویی آن خسرو شیرین که چو دریاست عطایت
چه کنم گر نزنم این همه پیوسته صدایت
نگهی کن به گدایی که سرافکنده به پایت

همایون علی دوستی

عکس روز

عکس: کمال الدین شاهرخ

اگر!!!

اگر به دلایلی بازداشت شدید و در بازداشتگاه یا مرکز شرطه (همان کلانتری) هستید یا به دلیل تصادف خود و دیگری در بیمارستان بسر می برید و یا در هر جای دیگر تنها هستید، بدون حضور نماینده سازمان حج یا مدیر کاروان از امضا کردن برگه هایی که هیچ اطلاعی از محتوای آن ندارید خودداری کنید.

گفتم گفت

گفتم: رمز خوش بختی در چیست؟
گفت: خوش بختی انسانها، با توجه به امکانات جامعه انسانی، در این است که به بالاترین مقام عبودیت، کمال، قرب و لقای الهی برسند. پس باید در سه بخش همت گمارد؛

۱- در بخش معارف و عقاید، به حدی که به باور برسد.

۲- رشد فضایل اخلاقی و داشتن ملکات یا حالات نفسانی پسندیده.

۳- عمل صالح که برای وصول به خوش بختی امری ضروری است. آیه شریفه «لِيَهْ بِضَعَدِ الْكَلِمِ الطَّيِّبِ وَالْعَمَلِ الصَّالِحِ يَرْفَعُهُ» به زیباترین شکل، در دو نکته رمز خوش بختی را بیان کرده است: الف) داشتن کلمه پاک و باورهای جاودانه

ب) عمل صالح. در حقیقت، آیه شریفه بیانگر فکر و اخلاق و عمل به شکل جامع است. انسان برای اینکه بتواند در این سه مرحله قدم بگذارد و به سعادت واقعی نایل شود باید به منابعی چون قرآن مراجعه کند.

لغت نامه

حجه الوداع

رسول اکرم در طول عمر شریف خود ۲۱ بار حج گذاردند. که تنها یکی از آن ها پس از هجرت به مدینه بود. این حج که به حجه الوداع معروف است، گاه حجه الاسلام و حجه البلاغ نیز نامیده می شود. در متون روایی، این حج به طور کامل گزارش شده و مبنای عمل مسلمانان در مراسم حج قرار گرفته.